

LOS BERICHT

In 1974 organiseerde de Kokopak (Komissie Konferenties Pedagogische Akademies) drie bijeenkomsten over grammaticaonderwijs op de basisscholen. Aan deze conferentie namen Neerlandici van pedagogische academies, leerkrachten uit het basisonderwijs en twee docenten van een lerarenopleiding deel. Tijdens de conferentie verschoof het accent duidelijk van grammatica naar het ruimere begrip taalbeschouwing. De resultaten van deze bijeenkomsten zijn gebundeld in een brochure die binnenkort verschijnt. Daarin treft u onder andere aan:

- een hoofdstuk 'Taalbeschouwing op de P.A.',
- een hoofdstuk over het zelf wijzigen van een taalmethode,
- een hoofdstuk waarin van een aantal deelnemers 'proeflessen' zijn opgenomen.

We hebben namelijk zelf geprobeerd om de theorie in praktijk te brengen.

Lezers die belangstelling hebben voor deze brochure kunnen schrijven of bellen naar: Leen Speelman, Grunder 412, Amsterdam-Bijlmermeer (020-990925). De prijs van de brochure zal ongeveer f 3,50 gaan bedragen.

NIEUWE VOORZITTER

Het bestuur heeft een vijftal leden benaderd i.v.m. de vacature van voorzitter. Deze leden zijn door het bestuur gekozen uit de namen die genoemd zijn op de kaderdag. De ledenvergadering in het najaar van 1974 had immers de aanbeveling gedaan op de kaderdag namen te laten noemen van potentiële voorzitters.

Het bestuur is op 't ogenblik met twee leden van dit vijftal nog in gesprek over een kandidatuur. In het volgende MOER-nummer zal het bestuur bekend kunnen maken wie het op de ledenvergadering van 22 november a.s. kandidaat stelt voor voorzitter. Gezien de reglementaire inwerkperiode van een half jaar zal de nieuwe voorzitter pas voorjaar '76 in functie treden. Dat betekent dat de vereniging van nov. '75 tot maart '76 een voorzittersloos tijdperk door zal maken.

LEDENVERGADERING

Op 22 november 1975 zal de ledenvergadering gehouden worden, waarschijnlijk weer in een plaats in het centrum van het land. Het voornaamste onderwerp van deze vergadering zal de beleidsnota voor 1976 en '77 zijn. Het bestuur streeft ernaar dat het concept van deze nota eind augustus naar de regio's gaat, zodat de nota daar kan

worden voorbesproken. Hij zal in MOER 1975:5 worden afgedrukt. De nota zal in ieder geval belangrijke paragrafen bevatten over het beleid m.b.t. MOER en KOKON.

KOKON

Uit dit nummer zult u wel begrepen hebben dat de konferentie van dit jaar weer achter de rug is.

Achteraf bekeken is het weer opnieuw een wonder dat het gelukt is een aantal mensen te vinden die naast hun gewone werk tijd en moeite in het voorbereiden van deze konferentie hebben willen steken. Niet alleen verdienen ze hier de dank voor van 'het' onderwijs, ook het bestuur dankt hen zeer bijzonder voor wat ze - voor 't eerst of bij herhaling - voor de VON hebben gedaan.

Martin Linthorst, Fons Ravensloot en Willy Toutenhoofd vormden een Kernkokon waaraan het bestuur van het begin af met vertrouwen het vele voorbereidende werk kon overlaten. Daarvoor onze speciale dank. Niet de geringste verdienste van deze konferentie is waarschijnlijk, dat ze als een katalysator gewerkt heeft voor een aantal vragen t.a.v. doel, inhoud en organisatie van de jaarlijkse konferenties. Het bestuur is van plan in de beleidsnota een aantal nieuwe uitgangspunten te formuleren m.b.t. het konferentiebeleid. Die behoeven uiteraard de goedkeuring van de leden, waarna begonnen kan worden met het aantrekken van nieuwe medewerkers. Aangezien dat o.i. op z'n vroegst zou kunnen beginnen in dec. '75, lijkt een konferentie in het voorjaar '76 ons niet haalbaar. *Het bestuur heeft daarom besloten de volgende konferentie uit te stellen tot najaar '76 of voorjaar '77.*

COMMISSIE MODERNISERING MOEDERTAALONDERWIJS

De verslagen van de volggroep houden u aardig op de hoogte van de belangrijkste thema's die in de vergaderingen van de CMM aan de orde zijn geweest. De CMM is voornamelijk nog in een oriënterende fase, waarbij ze probeert zicht te krijgen op haar taak, de beste manier van werken, en de dingen waaraan ze vooral moet/wil werken. De oprichting van de Stochting Leerplan Ontwikkeling maakt het noodzakelijk de taak van de CMM te verbinden met de taak van de SLO: de CMM zal het bureau van de SLO, en met name daarin de afdeling moedertaal, moeten gaan adviseren. Het zal nog moeten blijken of het de CMM lukt om mee te bepalen wat voor soort leerplanontwikkeling de SLO gaat beoefenen: een 'verticale', waarbij onderwijsleerpakketten zonder meer in het veld gedropt worden, of een meer 'horizontale', waarbij alternatieve leerplannen worden ontwikkeld in en met het veld? Zal de CMM kunnen aangeven t.a.v. welke doelen leerplannen moeten worden ontwikkeld? Zolang al dit soort vragen nog niet zijn beantwoord is het moeilijk te zeggen welke kant de CMM uit gaat.

Als vertegenwoordigers van de VON ben ik betrokken bij de plenaire vergadering en bij enkele werkgroepen:

— in de plenaire vergaderingen komen tot nog toe weinig specifieke moedertaalzaken

aan de orde. Ik richt mijn aandacht nu nog vooral op twee punten: hoe kan de openbaarheid van de commissie het beste vorm krijgen, en welke mogelijkheden biedt de CMM voor een meer representatieve vertegenwoordiging van het veld; representatief niet in aantal, maar naar ideeën;

- in de werkgroep Evaluatie van het onderwijsleerproces houd ik me bezig met onderwijskundige criteria waaraan in het algemeen evaluatie moet voldoen. Deze werkgroep houdt zich niet bezig met de legitimering van de doelen die geëvalueerd moeten worden. Daardoor heb ik de indruk dat mijn inbreng in deze werkgroep meer persoonlijk is, dan dat ik daar specifieke VON-standpunten aan de orde kan (en moet) stellen;
- in de ad-hoc-examencommissie die een kortetermijnadvies over de eindexamens nederlands avo moest uitbrengen, heb ik geprobeerd ervoor te zorgen dat er geen wijzigingen in de examenregelingen komen, die de situatie slechter maken dan ze voorheen was.

In de beleidsnota van dit najaar zullen de leden de gelegenheid krijgen zich over het CMM-beleid van het bestuur uit te spreken n.a.v. een paragraaf over de CMM.

Overigens kan ieder zich de berichten laten toezenden, die door de CMM worden uitgegeven. Aan te vragen bij Bureau CMM, Hinthamereinde 72¹, 's-Hertogenbosch. Tel. 073-142292.

Koos Hennephof

REGIONAAL

VON-ZWN Een VON-afdeling in de regio Zuidwest-Nederland

In het schooljaar 1974-1975 begon ook in de regio 'Zuidwest-Nederland' een VON-afdeling. Het voorbeeld van de regio Nijmegen werd door Ineke van Egeraat, Henk Goossensen en Wijnand Mensink nagevolgd; zij vormden een eerste 'stuurgroep'. Met geïnteresseerde VON-leden namen zij 28 mei 1974 een paar besluiten:

- VON-ZWN zou in het schooljaar 1974-1975 vijf avondbijeenkomsten en een taaldag houden;
- Per bijeenkomst zou een op de praktijk afgestemd thema aangepakt worden;
- De stuurgroep zou zo mogelijk meer gedifferentieerd worden.

26 april 1975 beëindigden we onze activiteiten voor dit schooljaar. Met ruim dertig deelnemers hielden we een taaldag. Een groep analyseerde aan de hand van een geschiedenisles in een brugklas het taalgebruik in de klas. Een subgroep ging aan het werk met de samenstelling van introductielessen voor leerlingen die nieuw op een school komen. Een andere groep haalde de krant naar school en maakte samen krantlessen. Een laatste groep ging op zoek naar het verband tussen agressie en 'taalachterstand'. Vrijwel ieder ging na deze intensieve dag tevreden naar huis. We hoopten met meer deelnemers meer mans te zijn, maar vanuit het aanwezige entoesiasme besloten we ook voor het komend schooljaar een plan te maken. Misschien komen er in regio Zuidwest-Nederland straks meer VON-leden die willen meedoen. Een groot aantal leraren MAVO/LBO blijkt bereid te zijn aankomende leraren met raad en daad te begeleiden. Met dit

gegeven voor ogen zien we ook voor VON-ZWN de toekomst optimistisch tegemoet.

HOE WORDT JE DEELNEMER AAN DE AKTIVITEITEN VAN VON-ZWN?

Iedereen in de regio Zuidwest-Nederland, van Leiden tot Dordrecht c.a., kan meedoen. De kosten per schooljaar zijn f 10,—. Wie dit bedrag gireert is deelnemer aan de activiteiten in het schooljaar 1975-1976. Hij/zij krijgt alle aankondigingen en verslagen. Hij/zij komt zoveel mogelijk naar de bijeenkomsten.

GIREER NU METEEN! GIRO 74328, RABO, BERKEL: REKENINGNUMMER 10 67 08 392 t.n.v. VON-ZWN, Lindenlaan 30, Berkel.

Het afgelopen jaar hielden we ons bezig met:

- vragen staat níét vrij
- werkvormen van monoloog naar dialoog
- groepswerk
- doelstellingen en de cmm
- geïntegreerd onderwijs vanuit de leerlingen
- taalgebruik, krant, agressie

We kwamen in een gastvrije school in DELFT bijeen en vertrokken er circa halfelf om nog wat na te praten in het Waagcafé op de Markt in Delft. De beperking in tijd bleef hinderlijk, vooral voor de verstgekommenen.

Voor het nieuwe schooljaar maakte een nieuwe stuurgroep (afgezien van twee bekenden) nieuwe plannen. Mogelijk zijn er leden van VON-ZWN die ándere wensen hebben. Dat horen we dan graag! Zuidwest-Nederland telt zo'n 300 VON-leden. Wie wil meedoen en andere plannen heeft, verzuime niet deze te laten horen. We maakten al wel een jaarplan, maar schuiven het gemakkelijk weg: We ruilen onze plannen graag voor die van de leden, als we die tenminste kennen!

Plannen voor het schooljaar 1975-1976

1 Voor alle oude en nieuwe deelnemers beginnen we met een genoeglijke **TAAL-MARKTDAG**. ZATERDAG 20 SEPTEMBER 1975 willen we in stands en met allerlei materiaal dat we op onze verschillende scholen gebruiken, laten zien wat we zelf doen, waarmee we werken en hoe het ons wel/niet bevalt. Eindelijk zien we dan eens van nabij wat onze kollega's doen en wat er aan moedertaalonderwijs zoal te koop is. We hopen op veel demonstratiemateriaal van kleuter- en basisonderwijs, van LBO tot en met VWO, van hoger beroepsonderwijs tot universitair onderwijs. In VON-GRONINGEN bleek zo'n markt zo'n succes te zijn dat we dit idee graag overnemen.

2 Na deze wat gemoedelijke start komen er nog **VIJF BIJeenKOMSTEN OP ANDERE DAGEN**. In het verleden duurden deze bijeenkomsten ruim twee uur. Dat willen we in het nieuwe schooljaar veranderen. Het plan is:

- WE BEGINNEN OM VIJF UUR,
- WE ETEN SAMEN IN DE PAUZE OP SCHOOL EN VERGOEDEN DE ONKOSTEN,
- WE GAAN DOOR TOT UITERLIJK TIEN UUR,
- WE BESTEDEN AANDACHT AAN DE VOLGENDE ONDERWERPEN:

2.1 **DRAMATISCHE EXPRESSIE OP DINSDAG 21 OKTOBER,**

2.2 ANALYSE VAN ONS EIGEN FUNCTIONERING IN EEN GROEP MBV VIDEO OP *WOENSDAG 27 NOVEMBER*,

2.3 VRIJ SCHRIJVEN DUS ZONDER KOMMUNIKATIEVE DWANG OP *DONDERDAG 19 FEBRUARI*,

2.4 SCHOOL - BUURT - MAATSCHAPPIJ STAAN CENTRAAL OP *DINSDAG 16 MAART*.

Op verzoek van verschillende kollega's besteden we aandacht aan *dramatische expressie*. Drama is in elke onderwijsrichting en bij allerlei vakken een noodzakelijk didactisch middel. Tevens is het een uiterst belangrijk middel tot zelfbewustzijn van alle leerlingen en draagt het bij tot hun peersoonlijkhedsontplooiing. In het moedertaalonderwijs gaat het ook om ontwikkeling van de fantasie, het waarnemingsvermogen en uiteraard de sociale vaardigheid, die alle in een door dramatische expressie hun aandacht krijgen.

Na het succes van op video vastgelegde lessen van kollega's en de kritische bespreking daarvan op VON-avonden willen we nu zelf onze eigen situatie, ons eigen functioneren in een groep ter discussie stellen. Al pratend blijken we te leren, al lerend praten we. Nu niet over een biologieles van de een of een geschiedenisles van de ander, maar over ons eigen taalgebruik, ons eigen taalgedrag.

Leerlingen leren op school 'opstellen' schrijven. Leraren veronderstellen dat die leerlingen dan tegelijk overal op kunnen letten, op spelling en stijl, op opbouw en zinsbouw, op samenhang en informatie, ja, op wat al niet. Als leerling word je dan gemakkelijk weggeselekteerd op grond van onvoldoendes die je heel moeilijk kunt wegwerken. Als leraar word je verdrietig van de aanhoudende korrektie die weinig uithaalt. Daarom willen we leerling en leraar vrijer leren staan tegenover het schrijven en willen we leerlingen meer helpen door *vrij schrijven*.

School-buurt-maatschappij brengt ons tenslotte bij de maatschappelijke functie van de school in de eigen buurt. Activiteiten elders stimuleren ons ook! Voor 1975-1976 bestaat de stuurgroep uit: Rien Brederode, Ineke van Egeraat, Rob Kieft en Wijnand Mensink. Ons adres: VON-ZWN, Lindenlaan 30, Berkel Rodenrijs, tel. 01891-3547.

VON-GRONINGEN

In februari is VON-Groningen van start gegaan. Het aantal leden bedraagt op dit moment ongeveer 150.

Tot nu toe zijn er vier bijeenkomsten geweest:

Februari: Vragen stellen; vragen op school.

Maart: Dramatische werkvormen.

April: videoband over ouderparticipatie.

Inventarisatie van problemen in de lespraktijk, toegespitst op moedertaalonderwijs.

Mei: uitwerking en mogelijke oplossingen van de problemen die ter tafel zijn gekomen.

Kontakadres: Jan Kalff, Hoofdweg 27, Hellum (post Siddeburen).